

J-III-20

~~14-11-5~~ 279

TÜRK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

A
ESİN.E
PRO
1982

DERGİSİ

156

PROFESÖR HERBERT JANSKY
(1898 - 1981)

EMEL ESİN

236

SAYI 236

YIL XX

ARALIK 1982

DR. EMEL ESİN
KÜTÜPHANESİ

DR. EMEL ESİN
KOLEKSİYONU

TÜRK
KÜLTÜRÜ

Yayın Ta.: Kasım/1962

Yayınlayan:
TÜRK KÜLTÜRÜNÜ
ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ
Kuruluş Ta.: Ekim/1961

İmtiyaz Sahibi

Prof. Dr. Şükrü ELÇİN

Yazı İşleri Müdürü
Prof. Dr. Talip YÜCEL

Fiatı : 50.— TL.

Yıllık abonesi: 600.— TL
(Posta ücreti hariç)
Diğer memleketlere ikdi
mislidir.

Dergiye gönderilen yazılar basılınsın basılmasın lâde edilmez. Dergideki yazılar kaynak gösterilerek alınabilir. Makalelerdeki fikirler imzâ sahiplerine aittir.

İdare ve yazışma adresi:
BAHÇELİEVLER
SONDURAK, 17.
SOKAK NU. 38
ANKARA
Tel : 13 41 35
Tel : 13 31 00

Dizilip Basıldığı Yer:
Ayyıldız Matbaası A.Ş.
Ankara
Tel : 13 19 62

İÇİNDEKİLER

Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren'in 23.X.1982 Günü Birinci Kültür Şûrası'nda Yaptıkları Konuşma . 853

I. Milli Kültür Şûrası'nın Ardından
Rıza KARDAŞ 855

Ermeni Mes'alesi Karşısında Sultan II. Abdülhamid'in Tutumu ve Anadolu'da Ermeni Nüfusu
Yrd. Doç. Dr. Cevdet KÜÇÜK . . 864

Eskici
Refik Halit KARAY 874

Yunanlılar ve Yunanlılık : III
Dr. Fehmi NUZA 879

Türkmenlerde Çapul Meselesi ve Bunun Doğurduğu Problemler
Yrd. Doç. Dr. Mehmet SARAY . 888

KAYIPLAR :

1) Tarihçi - Yazar Mahmut Goloğlu (1915 - 1982)
Dr. Haşım KARPUZ 893

2) Profesör Herbert Jansky (1898 - 1981)
Dr. Emel ESİN 895

HABERLER :

1) IV. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (20 -25 Eylül 1982, İstanbul)
Doç. Dr. Abdurrahman GÜZEL . 898

2) 7 Kasım 1982 Anayasa Halkoylaşmasının Sonuçları
T.K.A.E. 912

3) Cumhurbaşkanı Sayın Evren'in Biyografisi 913

BİBLİYOGRAFYA :

1) Doç. Dr. Amil Çelebioğlu'nun "Türk Ninniler Hazinesi" adlı Kitabı Hakkında
Doç. Dr. Umay GÜNAY . . . 914

2) Nejat Sefercioğlu'nun "Türk Halk Sairleri Bibliyografyası: I. Karacaoğlan Bibliyografyası adlı Kitabı Hakkında
Doç. Dr. Saim SAKAOĞLU . . 919

21. Anadolu Kulübü ve Atatürk, Ankara, 1972.

F. BİLDİRİ, KONFERANS, DERS NOTLARI :

1. "Ana Hatları ile Trabzon Tarihi", Trabzon adlı fotoğraf albümünün tarih bölümü, s. 3-8, Trabzon, 1982, Trabzon Belediyesince bastırılmıştır.
2. "Başkomutan Atatürk", Boğaziçi Üniversitesi, Uluslararası Atatürk Konferansları, C. II (33. Bildiri) 9-13 Kasım 1981.
3. "Atatürk ve Toplum"

K.T.Ü.'de 12.5.1981 tarihinde verilen konferans, **KTÜ Dergisi**, 100. Yıl Özel Sayısı, Mart 1982, s. 1-8.

4. "Başöğretmen Atatürk", İst. Ü. İşletme Fak. İşletme İktisadi Enstitüsü Atatürk Sempozyumu, İstanbul 14 Mayıs 1982, s. 1-16.
5. Türk Devrim Tarihi Ders Notları, Trabzon, 1982, (TİTİA tarafından teksir edilmiş (217 sahife).

Dr. Haşım Karpuz

**

PROFESÖR HERBERT JANSKY
(1898 - 1981)

Son yıllarda kaybettiğimiz Türkiyât âlimlerinden Prof. Herbert Jansky'ye, zevcim merhûm Seyfullah Esin'in Viyana'ya elçi olduğu 1952 yılında, ilk defa rastlamışdım. Kendileri ile yakından tanışmak ümidi içinde, Avusturyalı Türkologlar elçiliğe ricâ edilmişlerdi. Prof.

Jansky bir hediye ile geldi. Üç Sufi nefesini, aynı güzel ve şâirâne üslûpda, almancaya terceme etmişdi. Değerli bir ressam olan eşi, Bn. Erika Jansky, Gothik hat ile, şiirleri yazmışdı. Olağan üstü nâfiz his ve zekâyâ sâhip, fakat kendinden hiç bahs etmeyen bir şahsiyet

Dr.Emel Esin	
KÜTÜPHANESİ	
Demirb. no:	00156
Tasnif no:	A ESİN, E PRO 1982

ile karşılaştığımızı, muhâvere sırasında anladık. Münâsebetlerimiz geliştikten sonra, zevcesinden duyduğuma göre, Prof. Jansky, serbest saatlerini, küçük bir bahçeye açılan kütüphânesinde, Türk edebiyatı okumak ile geçirmekte idi. O kadar hassâs idi ki, bitkileri incitmekten çekinir ve çiçek koparılmasını istemezdi. Kendisi ile müteâkip konuşmalarında, bâzı Kur'an sûrelerinin bir kısmını ezber bildiğini farkettim ve hayretimi gizleyemedim. Daha çocuk yaşında iken, dinî mevzulara alâka duyduğunu, Tevrât, İncil ve Kur'an'ı metinden okumak için, ibrânce, yunanca ve arapça öğrendiğini, âdeta itiraf edâsı ile, ifade etti. Başımı eğerek şu âyeti okudu (Kur'an, II/142):

"Doğu da, Batı da Allah'ındır ve
O kimi ister ise, hidâyete erdirir"

Viyana'da, 1892'de doğan Herbert Jansky, 1922'de, henüz yirmidört yaşında iken, bu şehrin üniversitesinden, "İslâm dilleri ve edebiyatı" dalında, doktor pâyesi almıştı. Onu bu pâyeye lâyık kılan eserinin mevzûu şu idi: "Birinci Sultan Selim'in Sûriye'yi ilhâkı". Daha sonraki yıl, milletler-arası hukuk tahsilini de ikmal ile, her iki ihtisâsı birleştiren vazifelere bağladı: Avusturya'nın İslâm âlemi ile münâsebetlerini düzenleyen Ticâret-odasının müşâviri ve Avusturya Hükûmeti hizmetinde, arapça, farsça, türkçe ve yunanca için, yeminli mütercim oldu. Bu vazifeler, hayatının sonuna kadar, devam edecekti. Viyana Üniversitesine de 1933'te doçent olarak intisap eden Jansky, 1940'da Türkoloji profesörü oldu. Derslerini bâzen tâbettiğim 1952-54 yıllarından en unutulmaz hâtıralarım, Ahmed Yesevi divânını okuttuğu ve geniş kültürünün ışığında şerh ettiği saatlerdi. Prof. Jansky, 1963'te, Osmanlı târihi müellifi Hammer-Purgstall'ın kurduğu derneğe başkan seçildi. Derneğin inkirâzından sonra da, Avusturya Akademisinde, Türkoloji çalışmalarına yön verdi. Avusturya'da, âlimlere mahsus nişân-

nın en yüksek derecesi, 1978'de Prof. Jansky'ye tevcih olundu.

Prof. Jansky, 1971'de, Türkiye ile Avusturya'nın ticârî münâsebetlerini düzenleyen heyetin azâsı olarak, memleketimize de gelmişti, Cumhuriyetin elinci yılında, Türkiye Cumhuriyeti, Prof. Jansky'ye, Türk kültürüne hizmetlerine şükran ifadesi olarak, bir takdîrname yolladı.

Prof. Jansky'nin feyz dolu hayâtı, 12.III.1981'de, sona erdi. Fakat eserleri, Türk araştırmaları sâhasında çalışanlara yol göstermeğe devam edecektir. Neşriyatından bâzısının listesi aşağıda verilmiştir:

Prof. Herbet Jansky'nin Başlıca Eserleri:

- 1923-26 "Die Eroberung Syriens durch Sultan Selim I."
Mitteilungen zur Osmanischen Geschichte 2 (MOG), 1923-26, pp. 173-241, Wien.
- 1926 "Neuere Literatur über den Bektaşî-Orden" Orientalische Literaturzeitung 29 (OLZ) 1926, col. 553-559, Leipzig.
- 1929 "Die türkische Revolution und der russische Islam"
Islam 18 (1929), Berlin und Leipzig, pp. 158-67.
- 1929 "Das Meer in Geschichte und Kultur des Islams," Beiträge zur historischen Geographie, Kulturgeographie, Ethnologie und Kartographie vornehmlich des Orients; hrsg. von Hans Muzik, 1929, pp. 41-59.
- 1929 "Die Chronik des Ibn Tulun als Geschichtsquelle über den Feldzug Selims I, gegen die Mamluken" Islam 18 (1929), Berlin und Leipzig, pp. 24-33.

